

Bíró László emlékkiállítás

2015/11/12 - 2016/02/06

A golyóstoll és az automata sebességváltó feltalálója így vall magáról: „A festészet és a feltalálás személyiségemnek nem ellentétes pólusai, ellenkezőleg. Ugyanonnan erednek. Úgy érzem, ugyanaz a folyamat késztet festésre, ami feltalálásra. Ugyanaz az izgalom, ugyanaz a kihívás: létrehozni valamit...”

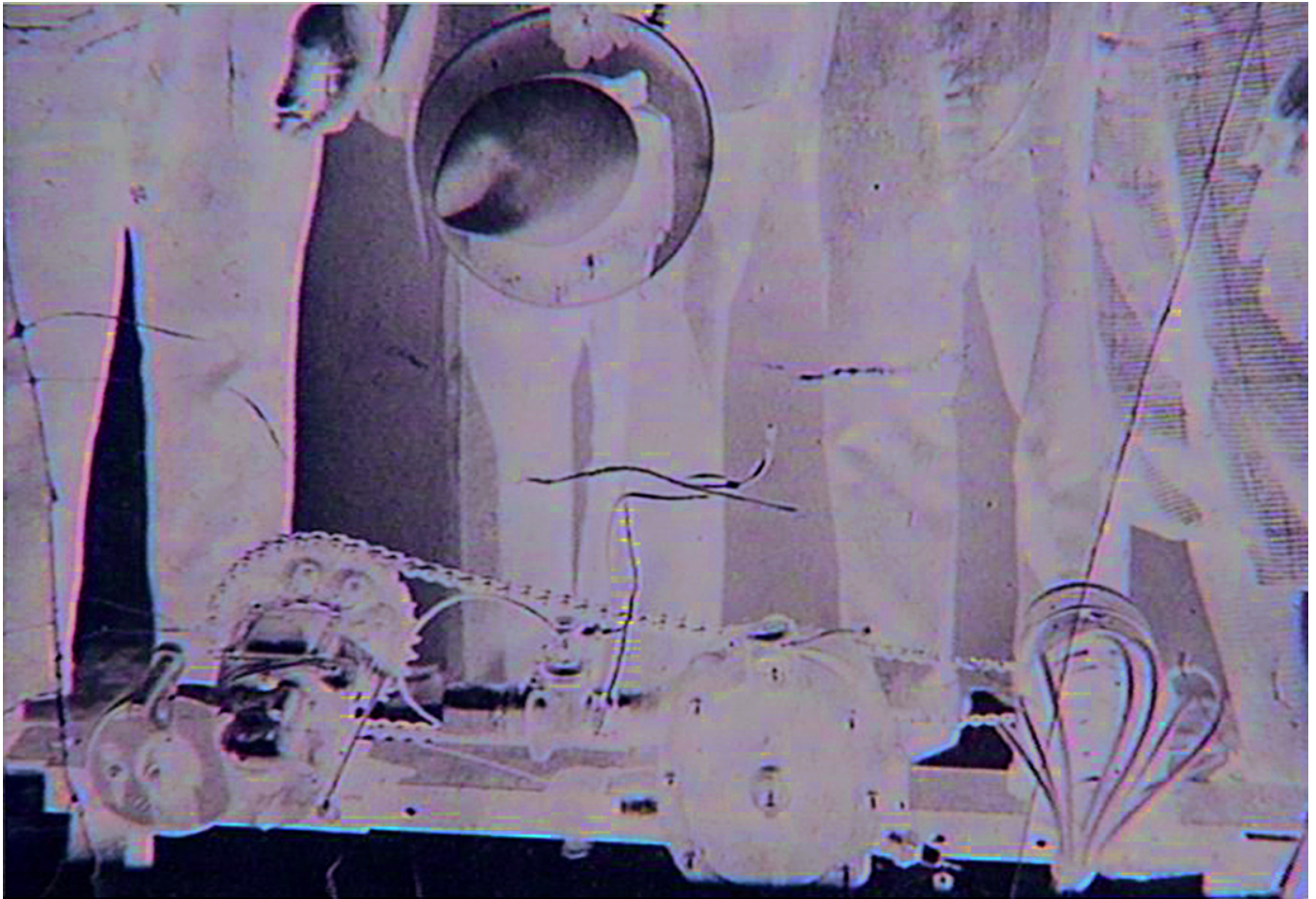
[1]2015. október 24. – Bíró László József halálának 30. évfordulója.

A milánói expó magyar pavilonjában heteken keresztül nyitva álló Bíró László emlékkiállítást most az Országos Széchényi Könyvtárban tekinthetik meg az érdeklődők.

Rácz Sándor, a kiállítás szervezője, az alábbi közleményben foglalta össze a tárlat jelentőségét:

Világhíres feltalálónk nagysága előtt, kinek hírneve a golyóstoll feltalálásához kötődik, kiállítással tisztelgünk. A tárlattal egy régi adósságot kívánunk törleszteni.

Egy olyan ember életét szeretnénk bemutatni, akinek nevét és találmányait Dél-Amerikát leszámítva szinte alig ismerik a világon. Generációk nőttek-nőnek fel úgy, hogy nem is hallották Bíró László nevét. A világnak sokkal többet kellene tudni róla, a világ sokkal tartozik neki. Bíró László rendkívül sokat tett az emberiségért találmányain keresztül. Találmányai mindenki életét megkönnyítették.

[2]Életről röviden: Bíró László, bár 1899-ben született, modern ember volt. Az első, kereskedelmileg sikeres találmánya egy mosógép volt, amely a tűzhely energiáját használta fel, s mely népszerű háztartási cikké vált a harmincas években. Ezzel egyidejűleg feltalálta az automata sebességváltót, melyet Berlinben a General Motors-nak adott el.

Bíró érdeklődése sokfelé terjedt. Szeretett írni, volt egy állandó rovata, a Budapesten jól ismert, „Előre” című úttörő lapban. A Királyi Természettudományi Akadémiának is tagja lett, és kezdetét vette az egész életét végigkísérő hobbija, a festés és a szobrászat. Azt mondogatta: „A festészet és a feltalálás személyiségemnek nem ellentétes pólusai, ellenkezőleg. Ugyanonnan erednek. Úgy érzem, ugyanaz a folyamat készítet festésre, ami feltalálásra. Ugyanaz az izgalom, ugyanaz a kihívás: létrehozni valamit. Soha nem tanultam festeni és alig jártam kiállításokra; a festményeim a képzeletemet tükrözik. Ugyanaz a helyzet a mechanikával vagy a kémiával. Így aztán nem tudom, hogy beszélhetek-e felfedezői pályafutásról.”

1936-ban Bíró feltalálta az elektromágneses továbbító berendezést, ami a nagysebességű japán szupervasútnál került bevezetésre, 50 évvel később. „Megkérdeztem, hogy miért fektetett pénzt a találmányai levédetésére, ha nem tervezte azok gyártását vagy eladását. A vasúttal kapcsolatban egyszerűen annyit válaszolt, hogy a világ még nem készült fel rá.” – Bíró Mariana (Bíró László lánya)

[3]Ez volt az útja találmányai megszületésének. És ez történt a golyóstollal is. Bíró egy Pelikán töltőtollat használt, ami pont akkor hagyta cserben, amikor legnagyobb szüksége lett volna rá. Az újságok rotációs eljárással történő nyomtatását látva, mely nem hagyott pacát és maszatot maga után, arra gondolt, hogy ez a megoldás leegyszerűsíthetné a kézi írást is. Egy kicsi gömb egy hosszúkás cső végén, speciális tintával, ami a gravitációs erő következtében lefolyik a csövön és azonnal megszárad a papíron. Az ötlet egyszerűnek tűnt, de kísérletezés közben rengeteg nehézség állta útját, kiváltképpen a tinta. A megoldáshoz egyszerű logikát alkalmazott: ha a tinta összetétele részben folyékony, részben szilárd, ésszerű lehet azt gondolni, hogy a papír magába szívja a folyadékot és a szilárd rész ott marad a felületen. Ez a módszer megegyezik a napjainkban is használttal.

A golyóstollat először Magyarországon szabadalmaztatták 1938-ban, miután Bíró egy fogadás során találkozott az argentin elnökkel, Agustín P. Justoval, egy jugoszláv tengeri üdülőhelyen. Justonak tetszett a toll és felajánlotta segítségét az Argentínában történő gyártásra. Ez az ajánlat később segítette Bírónak abban, hogy megkapja a vízumot és 1940-ben egy barátjával, Juan Meyne-vel elhatározták, hogy összeállnak azokkal az üzletemberekkel, akik finanszírozták a toll gyártását Argentínában.

[4]Argentína mély benyomást tett Bíróra. Az embereket udvariasnak, barátságosnak tartotta, többet nyújtottak, mint amennyit kértek. Új partnereivel céget alapított és egy legendássá vált nevet is bevitt a köztudatba: Birome. A Birome bejegyzett márkanév lett. A világ többi részén a golyóstollat még mindig biro vagy biropen néven emlegetik. Bíró azért készítette a tollat, mert úgy érezte, elég olcsó gyártmány lesz ahhoz, hogy mindenki a kezében tarthassa. Szerencsére megélte terve megvalósulását.

Amikor eladta a jogokat az USA-ban és Európában, valamint a tollgyárat Buenos Airesben, új kihívásokat keresett. Ha megkérdezzük egy feltalálót, hogy melyik a legjobb találmánya, azt fogja válaszolni: a következő. Így volt ezzel Bíró is. Sokféle dolog kötötte le a figyelmét. Szabadalmaztatott egy eljárást fenolgyanták előállítására; egyet acélrudak ellenállásának növelésére; feltalálta a sérthetetlen zárat; a klinikai termográfot és 1985-ben bekövetkezett haláláig az Argentin Atomenergia Bizottsággal dolgozott együtt, a gázok molekuláris és izotóp rendszerben történő szétválasztására.

[5]Saját szavaival élve: „Miért? Nem tudom, talán a génjeimben van. Az ember azt teszi, amit kell a természet rendjében. De egy feltalálónak nagy fantáziája, jó megfigyelőképessége, bátorsága és kitartása kell, hogy legyen. Kockáztatnia kell egy esetleges kudarcot, mivel az ismeretlen bizonytalan. Egy dolog biztos: egy igazi feltaláló a kudarcot egy új kihívás alapjának tekinti és meg kell őriznie a személyes fantáziáját, ami az ő valódi mozgatórugója.”

[7]

[8]A kiállításon megtekinthető [Gerebics Sándor Adj nekem egy birót című dokumentum-portréfilmje](#) [9].

A kiállítás 400 Ft-os látogatójegy ellenében tekinthető meg a könyvtár nyitvatartási idejében 2015. november 12-étől 2016. február 6-áig. A jeggyel az OSZK egyéb kamarakiállításai is látogathatók.

[A tárlat november 12-én 11 órakor nyílik.](#) [10]

További információk: Piskorán Nóra sajtóreferens, 22 43 746 vagy piskoran.nora@oszk.hu [11]

Montegrappa kiállítás – A golyóstolltól a 4 színváltós töltőtollig

A kiállításban, mely az Országos Széchényi Könyvtár VII. emeleti katalógusterében nyílik, szeretnénk kiemelni Megyeri Gábor magyar designer terveit, mely terveket a Montegrappa cég valósít meg. Megyeri Gábor fiatal feltaláló és tervező, akinek a tollak világában olyan innovatív alkotása van, mint a 4 színváltós töltőtoll, melyet eddig még senkinek nem sikerült létrehoznia. A Q1 töltőtollat a Basel Word 2015 kiállításon mutatták be óriási sikerrel. Megyeri Gábor több tollat is tervezett Montegrappának, a kollekció egy részét szintén bemutatjuk a kiállításon.

Valamennyi limitált kiadású toll elkészítésében a Montegrappa designereit egy-egy történelmi esemény, történelmi személyiség, az emberiség szolgálatában álló szervezet, az építészet, az irodalom, a zene és a művészetek számtalan ága inspirálja. Minden limitált kiadású tollnak megvan a maga történelmi jelentősége, információhordozó képessége. Ezekből a tollkülönlegességekből nyújtunk ízelítőt a kiállítás látogatóinak. További kiállításokat tervezünk, mely kiállítássorozattal az a célunk, hogy idővel Magyarországon a fiatalok legalább annyit tudjanak Bíró László életéről, munkásságáról, mint az argentin fiatalok, kiknek a mai napig is Bíró László József a példaképük.

A most megnyíló kiállítás szervezője: Rácz Sándor, a VIKTORIA-R üzlet tulajdonosa. Üzletünk, a VIKTORIA-R, 1992 óta tollak értékesítésével foglalkozik. Egyik partnerünk, az olasz Montegrappa tollgyártó manufaktúra tisztelegve nagy feltalálónk, Bíró László József emléke előtt, megalkotta a Bíró László József Emléktollat. Szimbolikusan egy golyóstollra, azok közül is a FORTUNA típusú golyóstollra került világhírű feltalálónk arcképe, mely talán a legismertebb szerte a világon, kezében

világhírű találmányával.

2015/11/05 - 12:15

Forrás webcím: <https://oszk.hu/kiallitasok/biro-laszlo-emlekkiallitas>

Hivatkozások:

- [1] https://oszk.hu/sites/default/files/biro-tollal_.jpg
- [2] <https://oszk.hu/sites/default/files/automatavalto.JPG>
- [3] <https://oszk.hu/sites/default/files/toll01b.jpg>
- [4] <https://oszk.hu/sites/default/files/szipka01b.jpg>
- [5] <https://oszk.hu/sites/default/files/Biro-a-festo01b.jpg>
- [6] <https://oszk.hu/sites/default/files/Laszlo-Jozsef-Biro.jpg>
- [7] https://oszk.hu/sites/default/files/give_me_a%20biro_001.jpg
- [8] https://oszk.hu/sites/default/files/give_me_a%20biro_003.jpg
- [9] <http://expomilano2015.hu/hu/esemenyek/esemeny/osbemutato-adj-nekem-egy-birot/>
- [10] <http://www.oszk.hu/rendezvenyek/biro-laszlo-emlekkiallitas-nyilik>
- [11] <mailto:piskoran.nora@oszk.hu>
- [12] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2015>
- [13] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2016>